

B8-1136/2016

19.10.2016

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

a B8-1801/2016. és B8-1802/2016. számú szóbeli választ igénylő kérdésekhez

az eljárási szabályzat 128. cikkének (5) bekezdése alapján

a transzszírokról (TFA)
(2016/2637(RSP))

Mireille D'Ornano, Sylvie Goddyn, Jean-François Jalkh
az ENF képviselőcsoport nevében

**Az Európai Parlament állásfoglalása a transzsírokról (TFA)
(2016/2637(RSP))**

Az Európai Parlament,

- tekintettel a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹, és különösen annak 30. cikke (7) bekezdésére,
 - tekintettel az élelmiszerekben, valamint az uniós lakosság teljes étrendjében található transzsírokról szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett 2015. december 3-i bizottsági jelentésre (COM(2015)0619),
 - tekintettel a Közös Kutatóközpont „Transzsírsavak Európában: hol is állunk? – A tények szintézise: 2003–2013” című jelentésére,
 - tekintettel a WHO „A transzsírok étrendben történő csökkentését célzó politikák hatékonysága: a bizonyítékok szisztematikus áttekintése” című közleményére², valamint „A transzsírsavak felszámolása Európában” című szakpolitikai összefoglalójára³ és „A transzsírsavbevitel vérlipidekre és lipoproteinekre gyakorolt hatása: szisztematikus felülvizsgálat és metaregresszió-elemzés” című közleményére⁴,
 - tekintettel a transzsírokról a Tanácshoz és a Bizottsághoz intézett kérdésekre (O-000105/2016 – B8-1801/2016 és O-000106/2016 – B8-1802/2016),
 - tekintettel eljárási szabályzata 128. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a transzsírsavak a telített zsírsavak egy bizonyos típusát képviselik;
- B. mivel transzsírsavakat a kérődzőkből származó ételekben, például tej- és hústermékekben, néhány növényben és növényi eredetű termékben (póréhagyma, borsó, fejes saláta és repceolaj), valamint az iparilag előállított, részben hidrogénezett, tűzhelyen és sütőben sütéshez, valamint feldolgozott élelmiszerek élettartamának növeléséhez használt, hozzáadott hidrogénatomokkal módosított növényi olajokban található természetes módon;
- C. mivel az UNESCO immateriális kulturális örökségként ismerte el az állati zsírt – többek között transzsírsavakat – használó francia gasztronómiát, amely jól ismert az úgynevezett francia paradoxonról;
- D. mivel következképpen a transzsírsavbevitel leginkább az ital- és élelmiszertermékek széles skáláján az ipar által alkalmazott, iparilag előállított, részben hidrogénezett olajok

¹ HL L 304., 2011.11.22., 18. o.

² Bull World Health Organ 2013; 91:262–269H.

³ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/288442/Eliminating-trans-fats-in-Europe-A-policy-brief.pdf?ua=1.

⁴ <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/246109/1/9789241510608-eng.pdf>.

fogyasztásával függ össze (előre csomagolt és a nem előre csomagolt élelmiszerekben is, például az ömlesztve értékesített élelmiszerekben, illetve a vendéglátás és az étkeztetés keretében értékesített élelmiszerekben);

- E. mivel a kérődzőktől származó, ember általi transzzsírfogyasztás általában kevés, és mivel a WHO azt jelzi, hogy ezek a természetes előfordulású transzzsírsavak a viszonylag alacsony bevitelnek köszönhetően valószínűleg nem jelentenek kockázatot az egészségre nézve a jelenlegi valós étrendekben;
- F. mivel a transzzsírsavak természetes módon megtalálhatók az emberi anyatejben;
- G. mivel ez az állásfoglalás csak az iparilag előállított zsírsavakra vonatkozik;
- H. mivel sok étterem és gyorsétterem transzzsírsavakat használ az ételek sütéséhez, mert olcsók és többször is használhatók a kereskedelmi olajsütőkben;
- I. mivel egyes ételek elkészítése közben (például kekszek, sütemények, sós rágcárnivalók vagy bő olajban/zsírban sült élelmiszerek esetében) további transzzsírsavak keletkezhetnek vagy adódhatnak hozzá;
- J. mivel az iparilag előállított, részben hidrogénezett növényi olajok gyakori fogyasztása a szív- és érrendszeri betegségek (minden más hosszú távú tényezőt meghaladva), terméketlenség, endometriózis, epekő, Alzheimer-kór, cukorbetegség, túlsúly és egyes rákfajták kialakulásának fokozott kockázatát hordozza magában;
- K. mivel a transzzsírsavak fogyasztásához kapcsolódó egészségügyi kockázatok jól dokumentáltak, ugyanis az észak-amerikai cukoripar a zsírokra irányuló kutatási programokat támogatott annak érdekében, hogy összefüggést tudjon kimutatni a szív- és érrendszeri betegségekhez kapcsolódó egészségügyi problémák és a zsírfogyasztás között;
- L. mivel az európai hatóságoknak meg kell tenniük minden szükséges intézkedést az elhízás okainak csökkentése érdekében;
- M. mivel a transzzsírsavak nagymértékű fogyasztása növeli a szívkoszorúér-betegség kialakulásának kockázatát (a kalóriamennyiséget véve alapul, bármely másik tápanyagnál jobban), amely betegség óvatos becslések szerint is évente 660 ezer ember halálát okozza az EU-ban, illetve az összes elhalálozás kb. 14%-át teszi ki;
- N. mivel a WHO ennél is konkrétan azt javasolja, hogy a transzzsírsavbevitel kevesebb legyen a napi energiafogyasztás 1%-ánál¹;
- O. mivel az USA Élelmiszer- és Gyógyszerügyi Hivatala (FDA) 2015 júniusában arra a következtetésre jutott, hogy a részben hidrogénezett olajokat emberi táplálékkészítés céljából „általában nem tekintik biztonságosnak”;
- P. mivel az uniós szintű adatok korlátozott rendelkezésre állása ellenére egy 9 uniós ország adatait összegyűjtő friss tanulmány arról számol be, hogy a népesség átlagos napi

¹ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42665/1/WHO_TRS_916.pdf?ua=1 pg89, WHO/FAO technical report series 916.

transzzsírbevitele a napi energiafogyasztás 1%-a alatt van, de a tagállamok egyes specifikus szubpopulációiban magasabb a beviteli arány¹;

- Q. mivel a legfrissebb rendelkezésre álló adatok elemzése megerősíti, hogy a transzzsír mennyiségének bizonyos ételekben történő csökkentése ellenére bizonyos uniós élelmiszerpiacokon még mindig számos olyan étel van, amely nagy mennyiségű transzzsírsavat tartalmaz, azaz 100 gramm zsírban több, mint 2 grammot (például 100 gramm kekszben, pattogatott kukoricában, valamint a pékárukhoz hasonló, előre nem becsomagolt ételekben 40-50 grammot);
- R. mivel nemzetközi tanulmányok bizonyítják, hogy az élelmiszerekben található transzzsírsvartartalom korlátozását célzó szakpolitikák a teljes zsírtartalom növelése nélkül csökkentik a transzzsírsvszintet; mivel az ilyen szakpolitikák megvalósíthatók, elérhetők és nagy valószínűséggel pozitív hatást gyakorolnak a közegészségre;
- S. mivel az a tény, hogy az EU-ban sajnos csak minden harmadik fogyasztó rendelkezik ismeretekkel a transzzsírsvakról, azt jelzi, hogy a címkézésre vonatkozó intézkedések nem vezettek eredményre, és hogy az oktatási rendszer és médiakampányok révén fel kell lépni a tudatosság növelése érdekében;
- T. mivel az uniós jog nem szabályozza az élelmiszerek transzzsírsvartartalmát, illetve nem követeli meg az élelmiszerek felcímkézését;
- U. mivel Ausztria, Dánia, Lettország és Magyarország rendelkezik az élelmiszerek transzzsírsvartartalmának csökkentésére vonatkozó jogi szabályozással, a többi uniós tagállam többsége pedig önkéntes intézkedéseket választott (például önszabályozás, étrendi ajánlások vagy bizonyos hagyományos termékek összetételére vonatkozó kritériumok);
- V. mivel a zsírtípusok közötti különbségek megértése műszaki ismereteket feltételez, amelyeket a fogyasztók nem könnyen szereznek meg; mivel ebben az esetben a címkézés nem elegendő az emberi egészség megvédéséhez;
- W. mivel a legújabb tanulmányok azt bizonyítják, hogy a magasabb társadalmi és gazdasági helyzetű emberek egészségesebben étkeznek, mint az alacsonyabb társadalmi és gazdasági helyzetűek, a két csoport közti szakadék pedig a társadalmi egyenlőtlenségek növekedésének megfelelően egyre nő; mivel a Bizottság nyomására a tagállamokban bevezetett megszorító politikák növelték a szegénységet és megnehezítették az egészséges helyi élelmiszerekhez való hozzájutást;
- X. mivel a transzzsírsvakat különösen olcsóbb ételekben használják, és mivel az alacsonyabb jövedelmű emberek jobban ki vannak téve a magasabb transzzsírsvartartalmú olcsóbb élelmiszerek kockázatának, egyre nagyobb az egészségi egyenlőtlenség esélye is;
- Y. mivel az ipari transzzsírsv bevitelének csökkentése érdekében megfelelő határozatokat

¹ Mouratidou és mások: Trans Fatty acids in Europe: where do we stand? („Transzzsírsvak Európában: hol is állunk?”) JRC Science and Policy Reports (a Közös Kutatóközpont tudományos és szakpolitikai jelentései) 2014 doi:10.2788/1070.

kellene hozni a tagállamokban;

- Z. mivel egészségügyi szervezetek, fogyasztói csoportok, egészségügyi szakemberek egyesületei és élelmiszeripari vállalatok sürgették¹ az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki olyan jogalkotási javaslatot, amely a dán hatóságok által meghatározott szinthez (vagyis 100 g zsírban 2 g transzsírsav) hasonló mértékben korlátozza az élelmiszerekben található ipari transzsírsavak mennyiségét;
- AA. mivel a tejszírságot nem mélyítheti el egy transzsírsavakra irányuló jogalkotási javaslat;
1. emlékeztet arra, hogy az iparilag előállított transzsírsavak problémája komolyan aggasztja a Parlamentet, és megismétli a szegénység és annak egyik következménye, nevezetesen a transzsírsavnak való túlzott kitettség emberi egészségre gyakorolt veszélyeivel kapcsolatos aggodalmát;
 2. hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államok már bejelentette, hogy az élelmiszergyártóknak az Egyesült Államok belföldi piacán a 2018 közepétől forgalmazandó termékekből el kell távolítaniuk a részlegesen hidrogénezett olajokat, tekintettel arra a 2015. évi következtetésre, hogy a transzsírsavakat általában nem ismerik el biztonságosként;
 3. emlékeztet, hogy az iparilag előállított transzsírsavak korlátozása bizonyítottan gyors és jelentős egészségügyi előnyökkel jár;
 4. hangsúlyozza, hogy az uniós népesség nagy (és különösen a legkiszolgáltatottabb) része nem rendelkezik elegendő információval az iparilag előállított transzsírsavakról és azok egészségügyi következményeiről, ez pedig meggátolhatja őket abban, hogy tudatos vásárlási döntéseket hozzanak;
 5. aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a kiszolgáltatott csoportok – köztük az alacsonyabb végzettségű, valamint az alacsonyabb társadalmi és gazdasági státusszal bíró polgárok és a gyermekek hajlamosabbak magas iparilag előállított transzsírsavtartalommal rendelkező ételeket fogyasztani;
 6. elismeri, hogy a transzsírsav csökkentését célzó összes létező stratégia láthatólag az ételekben található transzsírsavszint jelentős csökkentésével jár, és hogy a tagállamok saját helyi konyhájuktól függően képesek lennének a számukra megfelelő szint meghatározására;
 7. rámutat arra, hogy a WHO szerint² a transzsírsavakra vonatkozó címkézési politika a hatékony végrehajtás szemszögéből nézve a legköltségesebb megoldás lesz, míg azokban az országokban, ahol a transzsírsavakra vonatkozó tilalmat vezettek be, a pénzügyi hatás minimális volt, tekintettel az alacsony végrehajtási és ellenőrzési költségekre;

¹ http://www.beuc.eu/publications/open_letter_industrially_produced_tfas_freeeu.pdf

² A transzsírok vége Európában. Szakpolitikai tájékoztató, 6. o.

http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/288442/Eliminating-trans-fats-in-Europe-A-policy-brief.pdf.

8. úgy véli, hogy a transzzsírsvak egészségre gyakorolt káros hatását illetően a fogyasztói tájékoztatatlanság miatt a termékek kötelező felcímkézése fontos, de elégtelen eszköz a kötelező határértékek bevezetéséhez viszonyítva a transzzsírsvavbevitel európai polgárok körében történő csökkentésére törekedve;
9. e tekintetben rámutat továbbá, hogy az iparilag előállított transzzsírsvak címkézésére vonatkozó stratégia csak bizonyos élelmiszereket érint, és nem vonatkozik a tejtermékekre, a csomagolatlan vagy az éttermekben felszolgált élelmiszerekre;
10. felkéri a tagállamokat, hogy mozdítsák elő és ösztönözzék azokat az élelmiszergyártókat, akik vállalkoznak arra, hogy termékeikben csökkentik az iparilag előállított transzzsírsvavat és hangsúlyozzák a helyi tejtermékek zsírforrásként való használatának előnyeit;
11. e tekintetben tudomásul veszi a Bizottság bejelentését, hogy alapos hatásvizsgálatot fog végezni a határértékek különböző lehetőségeire vonatkozó költségek és előnyök értékelése érdekében, és kéri a Bizottságot, hogy különösen vegye figyelembe a kkv-kra gyakorolt hatást;
12. felhívja az élelmiszeripart, hogy biztosítson elsőbbséget az olyan alternatív megoldásoknak, amelyek megfelelnek az egészségügyi előírásoknak: jobb minőségű olajok használata, a zsírok módosítására irányuló új eljárások, vagy a transzzsírsvakat helyettesítő összetevők kombinációja (rostok, cellulóz, keményítők, fehérje-keverékek stb.); felhívja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a feldolgozott élelmiszerek transzzsírsvavtartalmának korlátozását célzó politikák ne ösztönözzék a pálmaolaj használatát termékeikben, mivel ez magas környezeti és társadalmi költségekkel jár a fejlődő országokban;
13. kéri továbbá a Bizottságot, hogy a népesség táplálkozással kapcsolatos ismereteinek bővítése érdekében támogassa a tagállamokkal, bátorítsa a fogyasztókat és tegye lehetővé számukra, hogy az egészség szempontjából kedvezőbb döntéseket hozzanak, valamint ösztönözze az ipart a termékei egészséges megreformálására.
14. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.